

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redaktie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redaktie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementenprijs f 6,— per jaar. Abonnementenprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Het bidden van de Heilige Geest

En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp. Want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.

Romeinen 8 : 26

In Romeinen 8, het hoofdstuk van de geloofs-verzekering, gaat de apostel uitstallen de rijkdom der genadegaven Gods in Christus Jezus. De ouden plachten te zeggen: Rom. 7, daar ligt het leven; Rom. 8, daar ligt de kracht. Hij spreekt in laatstgenoemd hoofdstuk omtrent een drieërlei zuchten.

Het ganse schepsel zucht en is in barensnood tot nu toe. Dan: „doch ook wij zelf, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelf, zeg ik, zuchten in onszelf”, enz.

Doch er wordt gesproken van het zuchten van de Heilige Geest. En over dit laatste gaat het hier.

Wanneer hier dan door Paulus gesproken wordt over het zuchtend bidden en het biddend zuchten, zo rijst de vraag: wordt hier over het bidden van de gelovigen gesproken of is het daarvan onderscheiden? Dan geloven wij dat we hier met dit laatste te doen hebben. Immers, dit wordt verklaard door „vanwege onze zwakheden”. En waarin bestaan de zwakheden van de gelovigen? De apostel zegt: „want wij weten niet”. Let wel, hier wordt niet gesproken over een onbekeerde, die God en Christus in Zijn zaligmakende openbaringen de Heilige Geest in Zijn bediening niet kent. Neen, maar van deze, waarvan getuigd kan worden: „Ziet, hij bidt”.

Bij dit: „wij weten niet” sluit Paulus zich aan. Ja Paulus.

Lees voorgaand gedeelte, daar toch getuigt hij: Wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof! Geen verdoemenis voor die in Christus Jezus zijn. Wij hebben de Geest der aanneming tot kinderen ontvangen, door welke wij roepen: Abba, Vader. En niettegenstaande dit, hij had geleerd, dat hij niet recht de inhoud van zijn gebed kon bepalen.

Dit leert ons, dat de verstgevoerde en gefundeerde christen in zichzelf een dwaas is en blijft.

Dat had Paulus ondervonden, als hij driemaal gebeden had om de wegneming van de doorn in het vlees. Later bleek, dat hij dit in zwakte en onwetendheid gedaan had.

Zo Mozes als hij schreiend vraagt: „Laat mij toch ingaan en aanschouwen de Libanon, dat goede gebergte”.

En Asaf in Psalm 73: „Toen was ik een groot beest bij U”.

Na de grootste weldaden nog dwaze bidders. Wat komt de Heere een mens toch overal buiten te zetten. Opdat geen vlees zoude roemen voor Hem, Die leeft. Het gaathier in deze

woorden niet om de wijze van bidden, maar over de inhoud en stof van het gebed.

En de inhoud van het gebed, daar komt het op aan. Zo zijn Gods kinderen zwak in dat, waarin hun kracht ligt. Het gebed is een machtig wapen in de strijd, maar zij kunnen het niet hanteren. Wat hun kracht moest zijn, daar zijn ze het allerzwakst in.

„Mede te hulp komen”.

Denk u iemand in, die een zware last te torsen heeft, en een ander ondersteunt hem. De Heere toch neemt die last niet weg, maar helpt mede dragen. Wat zou hun bidden zijn, zonder de invloeden van de Heilige Geest. Het bidden van de Heilige Geest is niet hetzelfde als het bidden van de Voorspreker en Tussentreder Christus aan de rechterhand Gods.

Het is ook nog onderscheiden van het bidden, dat de Heilige Geest Zijn volk leert. De Geest bidt wanneer de ziel in machteloosheid of moedeloosheid terneder ligt.

Doch nu de wijze van het gebed: „met onuitsprekelijke zuchtingen”. Zuchten, dat is de adem inhouden en dan sterk uitademen. Dat toch doet men als men voor moeilijke problemen staat, als men zwaar werk verricht en er vermoeid van is.

Er kan een zuchten zijn van pijn, moedeloosheid, vermoeidheid, heimwee, enz. Doch van nature is daar de Geest niet in.

Ook op het terrein van de godsdienst is er niet alleen het lichtvaardig roemen en juichen zonder grond, doch ook het zuchten van een geveinsde in allerlei toonaard, om wat te schijnen en door de mensen aangezien te worden als iemand, die het zo zwaar opneemt. Hier echter is iets anders. De apostel zegt in vers 23: „Wij ook zelf zuchten in deze tabernakel”.

In psalm 5 zegt de dichter: „Sla ied're zucht, mijn hart ontgleden, opmerkend ga”, enz.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

68.

Met een hartelijke belangstelling vraagt de Pelgrim nu aan Hoop: „En hoe werd Hij u geopenbaard?” Daarop kwam hij zijn hart met een innerlijke blijmoedigheid uit te storten. „Ik zag Hem”, zo vangt hij aan, „niet met mijn lichamelijke oog, maar met de ogen des

geestes, en dat geschiedde op deze wijze: Op zekere dag was ik zeer bedroefd, ik geloof meer dan ooit tevoren, en de oorzaak hiervan was, dat de grootheid en de onreinheid mijner zonden nog klaarder dan ooit mij voor ogen stonden. En terwijl ik niets anders voor ogen

VAN DE ADMINISTRATIE

Wie kan mij helpen aan het adres van L. Otten, gewoonde hebbende Coevorderstr. 167, Nieuweroord? Ons blad ontving ik retour met de mededeling: vertrokken. Bij voorbaat mijn dank. Op dit ogenblik (28-10) hebben 600 abonne's aan ons verzoek voldaan en het abonnementsgeld 3e jaargang betaald. Heel hartelijk dank daarvoor. Veel moeite heeft u mij daardoor gespaard. 725 herinneringskaarten werden verzonden, zodat wij nog 125 betalingen verwachten. Zou het kunnen, dat niet één kwitantie per P.T.T. behoeft aangeboden te worden? Aan hen, die nog niet betaalden, het antwoord. Voorts mochten wij weer extra ontvangen f 141,—, wat steeds welkom is en blijft. Wie verblijdt ons een volgende maal? En dan nog ten laatste een vriendelijk verzoek om meer bekendheid te geven aan ons blad. Wie werft een abonné? Ons giro-nummer is 704350, t.n.v. adm. Bewaar het Pand, v. Eeghenstraat 14, Alphen a.d. Rijn.

v.d.L.

Hanna zuchtte, bezwaard zijnde van geest. De Heilige Geest nu wekt die zuchtingen op in de ziel, maar zucht ook Zelf in dat volk en voor dat volk.

Deze zuchtingen zijn onuitsprekelijk, het wil zeggen, dat ze niet onder woorden te brengen zijn. Ook dit werk van de Heilige Geest hangt samen met de verdiensten van Christus. Immers, wij lezen: „En zwaarlijk zuchtte Hij in de geest”. Jezus bad door de Heilige Geest, was Zelf door de Heilige Geest ontvangen in de schoot van Maria. En had Zelf de Geest ontvangen, zonder mate, om Zijn bediening op aarde te vervullen en heerlijk te maken. Van Jezus' bidden spreekt de apostel: „Die in de dagen Zijns vleses gebeden heeft met sterke roeping en tranen en is verhoord geworden uit de vreze”.

In de weg van zuchten wordt hier tevens ontsloten het medelijdend Middelaarshart.

Immers, wij hebben geen hogepriester, die niet behoorlijk medelijden kan hebben met al onze zwakheden.

Lezer, hebben wij de Geest als de Geest der gebeden leren kennen? Wie de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem (dat is Christus) niet toe.

Het bidden van de Heilige Geest is voor degene in welke God een welbehagen heeft. Daarom is de verhoring zeker en gewis. Dus doet de Heere niet naar de zwakheden en de onwaardigheden van ons gebed, maar naar het werk des gebeds van de Heilige Geest.

Want bidden doet geen ziel alleen,
De Geest trekt ze allen daar,
En op de priesterlijke troon,
Gaaf Jezus Zelf hun voor.

S.

S.

had dan de hel en de eeuwige verdoemenis mijner ziel, was het mij eensklaps als zag ik de Heere Jezus Christus van de hemel op mij nederzien; en hoorde ik Zijn woord: Geloof in de Heere Jezus en gij zult zalig worden. Maar ik antwoordde: Heere, ik ben een groot, een zeer groot zondaar. En Hij zeide: Mijn genade is u genoeg. Toen vroeg ik: Maar Heere, wat is geloven? En Hij deed mij het woord verstaan: Die tot Mij komt zal niet hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten, en ik zag in, dat geloven en komen hetzelfde zijn, en dat degene, die komt, dat is, hij wiens hart en genegenheid naar Christus uitgaat om door Hem behouden te worden, inderdaad gelooft in Christus. Nu kwamen de tranen mij in de ogen en ik vraagde wederom: Maar Heere, kan zulk een groot zondaar als ik ben waarlijk door U aangenomen en zalig gemaakt worden? En ik hoorde het woord: Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. Toen zeide ik: Maar Heere, hoe moet ik in mijn komen tot U, op U zien, opdat mijn geloof op de rechte wijze op U gevestigd worde? En Hij zeide: Jezus Christus is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken. Hij is het einde der wet tot rechtvaardiging van een iegelijk die gelooft; Hij is gestorven voor onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking; Hij heeft ons liefgehad en ons van onze zonden gewassen in Zijn bloed. Hij is de Middelaar tussen God en ons. Hij leeft om onze Voorpraak te zijn. Uit al deze woorden kwam ik tot het inzicht, dat ik de gerechtigheid in Zijn persoon, de verzoening van mijn zonden in Zijn bloed moest vinden; dat alles, wat Hij had gedaan om Gods wet te vervullen en het ondergaan van de straf daarvan, niet was voor Hemzelf, maar voor degene, die in geloof Zijn zoenverdienste aanneemt en haar dankbaar aanvaardt. En toen werd mijn hart vol vreugde, mijn ogen vol van tranen en mijn genegenheden liepen over van liefde tot de naam, het volk en de wegen van mijn Heere Jezus Christus!"

En nu mag Hoop leven uit de openbaring van Christus aan zijn ziel. Een openbaring die geen einde heeft. Velen hebben jaaren dag in de Schrift gelezen, maar zijn nooit door de dierbare werkingen van de Heilige Geest gekomen tot het geestelijk kennen van deze volheerlijke heilsopenbaring in het hart. Het leeft niet in het hart van deze mensen. De nieuwtjes van de dag met de dingen van de tijd hebben het hart. De Heere Jezus leeft niet in het hart, en het hart leeft niet in Hem. Zij weten niet wat het is vanuit deze Goddelijke heilsopenbaring met aanbidding te denken, te leven en te spreken. Hoop begeert met steeds meer klaarheid door Gods Geest geleid te mogen worden in de heerlijkheid en vastigheid van deze Goddelijke openbaring van Christus die vanuit Zijn eeuwige raad is voortgekomen. In het geloof is de openbaring van Jezus Christus nooit oud nieuws. Dan is het altijd nieuw, het is nieuwe wijn in nieuwe lederen zakken. En dat doet God en mensen vrolijk zijn, want de Zoon Gods is gezalfd met vreugdeolie. De Vader verblijdt Zich in Zijn Kind, de Zoon in Zijn bruid en de Heilige Geest in Zijn tempel. En zo is de blijdschap des Heeren de sterkte van Zijn volk. O, dat zalig blij zijn in de liefde des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.

Wij zullen vervolgen de Heere te kennen in de openbaring van de verborgenheid der godzaligheid. En die openbaring zal geen einde hebben, zij duurt tot in eeuwigheid. „Oja, wat Hoop ons verteld heeft was waarlijk een openbaring van Christus aan Zijn ziel”, zeide de Pelgrim. En ik geloof, dat zijn harter door verlevendigd is. „Maar zeg mij vooral eens”, vraagt hij verder aan Hoop, „welke een uitwerking deze ervaring had op uw gemoed?”

Zeker, de grond der zaligheid is geheel buiten ons in de Heere, maar het gemoed wordt er door vernieuwd en deelt dan ook rijken ruim in het genot der zaligheid tot verheerlijking van de Heere.

„Ik zag duidelijk in”, antwoordt Hoop, „dat de gehele wereld met al haar eigengerechtigheid onder het vonnis der wet ligt. Ook werd

het mij volkomen duidelijk, hoe God de Vader rechtvaardig zijnde, de zondaar, die in Christus gelooft, wegens de hem toegerekende gerechtigheid, volkomen rechtvaardig verklaart. Hoezeer was ik met schaamte vervuld wegens de verdorvenheid van mijn vroeger leven en tevens was ik verbaasd over mijn eigen onwetendheid, want nooit tevoren was er in mijn hart een gedachte opgekomen, die mij zo de schoonheid van Jezus Christus deed aanschouwen. Hierdoor kreeg ik lust een heilig leven te leiden en begeerde iets te mogen doen tot eer en heerlijkheid van de naam des Heeren. Ja, al had ik duizend levens te verliezen, ik zou ze willig geofferd hebben voor de zaak des Heeren”.

Hoop mag zich dus verblijden in de schoonheid van Jezus Christus, in het rechtvaardig zijn voor God in Hem. De gerechtigheid, die hem was toegerekend in het wezen des geloofs bij de inlijving in Christus, het deelachtig worden van een nieuw geestelijk leven, geniet hij nu in de omhelzing van Christus als zijn Borg en Zaligmaker.

Bij het buigen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid had Hoop uit liefde tot dat recht niets meer op God tegen. Zijn doen was majesteit en heerlijkheid. Maar nu heeft God in Zijn rechtvaardigheid niets op Hoop tegen, evenals had hij nooit zonde gekend noch gedaan”.

Maar nu spreekt Hoop niet alleen uit het bezit en het genot der zaak, doch uit het doel der zaak en dat is de heiligmaking. „Dit volk heb Ik Mij geformeerd”, zegt de Heere, „zij zullen Mijn lof vertellen”. Uit de natuur van deze Goddelijke heilsopenbaring komt de onsterfelijke lust op heilig te mogen leven voor de Heere, tot eer en heerlijkheid van Zijn naam. Vanuit het leven met de Heere is het hart vervuld met een innerlijke bewogenheid omtrent de mens, die van deze geestelijke zaken geen kennis heeft. Gods kinderen komen met Onkunde in aanraking en stoten hem niet af. Al is het naar de mens gesproken onmogelijk Onkunde, die u overal ontmoet, de rechte kennis van deze geestelijke zaken bij te brengen, zo mag het toch niet verzuimd worden, want de Heere wil het gebruiken. Van nature mist elk mens de rechte kennis van God en Goddelijke zaken. En in dat besef zoeken wij van dag tot dag met ernst het Goddelijk onderwijs in Zijn Woord. Het is dan ook het profetisch bevel: „Zoekt in het boek des Heeren en leest”, zegt Jesaja.

Vermanend zeiden de pelgrims met een bewogen hart:

Waarom toch, o Onkunde, blijft ge zo dwaas,

Op heilzame raad niet te achten.
Wel tienmaal vergeefs u gegeven, helaas!
Maar blijft gij hem stadig verachten,
Eerlang dan berouwt u zo roekeloos een daad;

Bedenk het, vriend, eer het voor u is te laat.
Wil niet wederstreven, noch vrezen,
Een heilzame raad, wel betracht, brengt behoud.

Zo let op de reed'nen, door ons u ontvouwd.
Maar zo ge steeds wijzer wilt wezen,
Verachtend de raad, het zal zijn tot uw scha;
Daarvan wees verzekerd — Straks is het te spa.

N.

R. Kok

47. Naar de Catechisatie

De schepping van de mens (2)

De mens is geschapen met lichaam en ziel. Het lichaam formeerde God uit het stof der aarde en de ziel als een zelfstandige geestelijke substantie. De Heere blies in hem de „adem des levens”.

Daaruit blijken twee dingen.

Ten eerste, alhoewel de ziel een zelfstandige geestelijke substantie is, is zij ten nauwste verbonden met het lichaam. God heeft ieder scheepsel zijn EIGEN lichaam gegeven. Dit lezen we in 1 Kor. 15 : 39: „Maar God geeft hetzelfde een lichaam, gelijk Hij wil, en aan een

iegelek zaad zijn eigen lichaam”. „Alle vlees is niet hetzelfde vlees; maar een ander is het vlees der mensen, en een ander is het vlees der beesten en een ander der vogelen”.

Wij mogen hier wel instemmen met de dichter van Psalm 104: „Hoe groot zijn Uw werken, o Heere! Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt”, vs. 24.

Zo heeft de Heere de mens geschapen met een lichaam, dat geheel aangepast is aan de ziel. „Het oog is de spiegel der ziel”, om een voorbeeld hiervan te noemen. De gesteldheid der ziel weerspiegelt in het oog, ja op het gelaat en in heel de lichaamshouding. Ukunt dit zien bij iemand, die zich uitleeft in het zondekwaad. De zonde der hoerierij tekent zich vaak duidelijk af in de gestalte van het lichaam, bijzonder in de verflenste ogen en op het verbleekte gelaat. Vandaar dat de vrouwen en meisjes zich daarom blanketten en de lippenstift de matheid moet verbergen. Reeds van Izebel lezen we, dat zij zich blankette. Het is het mode-verschijnsel in onze dagen geworden, helaas ook bij vele vrouwen en meisjes van de kerk, al doet men dit niet om de genoemde reden van dit bepaalde zondekwaad. Maar dan heeft het toch niet zulk een verheffende oorsprong.

In dit opzicht geldt wel het waarschuwend Schriftwoord: „En haat ook de rok, die van het vlees bevlekt is”, Judas : 23.

In verband met de nauwe samenhang van de ziel met het lichaam heeft ook Christus gezegd in Lukas 11 : 34: „De kaars des lichaams is het oog; wanneer dan uw oog eenvoudig is, zo is ook uw gehele lichaam verlicht; maar zo het boos is, zo is ook uw gehele lichaam duister”. Over-geestelijke mensen kunnen vaak zo minachtend over het lichaam spreken. Men schroomt niet uitdrukkingen te doen als „verrot vlees”. Dit is onschriftuurlijk, ja goddeloos.

De apostel schrijft in 1 Kor. 6 : 20 ten opzichte van Gods volk: „Gij zijt duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Godes zijn”.

De ziel des mensen is een zelfstandig geestelijk wezen. Zij kan dus ook buiten het lichaam functioneren. Zij is onsterfelijk van nature. Zij bestaat dus na de dood voort, zij het in een andere staat. Die van Gods kinderen in een verheerlijkte staat en die van de verlorenen in een staat des verderfs, van eeuwige straf. De eeuwige dood is dus niet een ophouden van bestaan. Dit stellen de atheïsten en ook de Jehova-getuigen! Deze laatsten beroepen zich vooral op de tekst van Ezech. 18 : 4: „De ziel, die zondigt, zal sterven”. Dit geldt de zielen der goddelozen.

Men vergeet echter, dat de uitdrukking „ziel” ook wel aanduidt de mens zelf als zodanig. Ook de WEDERDOPERS dwalen in dit punt. Zij leren een z.g.n. „ziele-slaap”, d.w.z. de ziel slaapt tot de wederkomst van Christus.

Gods Woord leert duidelijk het bewust voortbestaan van de ziel. Zie bij de gelijkenis van de arme bedelaar en de rijke man. Jezus sprak tot de moordenaar aan het kruis: „Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn”. Prediker 12 : 7: „en de geest weder tot God keert, Die hem gegeven heeft”. Dit wil zeggen, dat de geest ter beschikking van God wordt gesteld, wanneer een mens sterft en geoordeeld wordt.

En wat gebeurt er met het LICHAAM na het sterven?

Het lichaam gaat tot ontbinding over in het graf. „Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren”.

Houdt dit ook in een ophouden van geheel haar bestaan? Neen. Want de kiem, het wezen van het lichaam blijft. Paulus vergelijkt het lichaam met een zaadkorrel, 1 Kor. 15. Hij zegt in vers 42: „Het lichaam wordt gezaaid in verderfelijkeid, het wordt opgewekt in onverderfelijkeid”. De apostel spreekt hier van de opstanding der doden ten laatsten dage.

Hij spreekt dus van een „zaad”, dat gezaaid wordt. De bolster van dat zaad sterft af. Zie bij de tarwe-korrel. Het wonder der opstanding zal dus blijken uit het feit, dat God uit de

kiem, het wezen van het lichaam, het VER-
HEERLIJKE lichaam doet verrijzen. „Het
wordt opgewekt in onverderfelijkheid”, „het
wordt opgewekt in heerlijkheid”. „Een na-
tuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geeste-
lijk lichaam wordt er opgewekt”, 1 Kor.
15 : 42-44.

Tegenover deze heerlijke opstanding staat de
„opstanding der verdoemenis”. Die verloren
gaan zullen dan een lichaam der „afgrijzing”
krijgen. Dan 12 : 2: „En velen van degenen,
die in het stof der aarde slapen, zullen ont-
waken, dezen ten eeuwige leven, en genen tot
versmaadheden en tot eeuwige afgrijzing”.
Och, dat we dit bedenken. Bij een verheerlijkt
lichaam zal alleen kunnen behoren een gerei-
nigde, een verlostte ziel! Wat doet u met uw
kostelijke ziel, die voor de eeuwigheid gescha-
pen is? „Wat baat het een mens, zo hij de
gehele wereld gewint en schade aan zijn ziel
lijdt?”

Dat onze ziel daarom vernieuwd, gereinigd
mag worden, opdat we onze ziel mochten
uitdragen als een buit!

Geve de Heere die genade en heilige Hij
daartoe dit eenvoudige onderwijs.

Urk

H. van Leeuwen

De waarheid van schepping en val

6.

Ontwikkeling of verval?

We zijn dus aan het einde gekomen van onze
bespreking van de invloed der natuurweten-
schappen op de tegenwoordigemeningen over
de eerste Bijbelhoofdstukken. Deze bespreking
kon uiteraard niet breed zijn, maar heeft
willen aantonen, dat de veranderde houding
ten aanzien van de „resultaten” op dit gebied
een zeer belangrijke rol heeft gespeeld in het
loslaten van de feiten of het twijfelachtig
maken van bepaalde gegevens uit de geschie-
denis van schepping en val. Nu is dit be-
gunstigd door een andere zaak, die we ook
reeds in één van de vorige artikelen genoemd
hebben, nl. de verandering in de Schriftbe-
schouwing. In het Meerderheidsrapport op de
synode van de Gereformeerde Kerken (1967)
wordt op deze verandering gewezen: „Evenals
op het terrein van het natuuronderzoek hebben
zich op het terrein van het Schriftonderzoek
belangrijke ontwikkelingen voorgedaan”.

Hier treft ons het woord: ontwikkeling. Dit
woord wordt meer gebruikt in de kringen van
de Gereformeerde Kerken — en waar niet! —
om een bepaalde verandering in zienswijze
aan te duiden. Op de laatst gehouden Theolo-
gische Hogeschooldag van dezelfde kerken
kwam deze uitdrukking ook naar voren. De
leidende figuren weten wel, dat er onder het
kerkvolk velen verontrust zijn over de gang
van zaken op dat kerkelijk erf. Deze veront-
rusten zien hoe geheel anders dan vroeger de
benadering van Gods Woord is in prediking
en geschrift. Daarom moet de verontrusting
weggenomen worden. Zo sprak op deze
schooldag Prof. Herman Ridderbos om het
kerkvolk te overtuigen, dat de veranderingen
op allerlei gebied ontwikkelingen zijn in de
lijn van wat vroeger werd geleerd. Afzonder-
lijk sprak deze hoogleraar — die zeker niet
alles voor zijn rekening neemt wat zoal in de
Gereformeerde Kerken te berde wordt ge-
bracht — over het gezag van de Heilige Schrift:
„Een derde punt, waarbij men ook kan spre-
ken van een ontwikkeling in het verlengde
van de oude lijn, is de nieuwe bezinning op de
leer aangaande de Heilige Schrift en het Schrift-
gezag”.

Uiteraard zal niemand bezwaar hebben tegen
het gebruik van dit woord ontwikkeling op
zichzelf. Alleen gaat het er maar om of de
nieuwe bezinning op de Heilige Schrift werke-
lijk een ontwikkeling is „in het verlengde van
de oude lijn”.

De oude lijn is de lijn van onze belijdenis.
Daarin wordt onvoorwaardelijk gebogen
voor het gezag van de Heilige Schrift. De
Schriften worden heilige en Goddelijke Schrif-
ten genoemd, omdat ze door de Heilige Geest

zijn ingegeven. Ook belijdt de belijdenis: „en
wij geloven zonder enige twijfeling al wat
daarin begrepen is”. Zeker, ook in het ver-
leden is erkend, dat God de Bijbelschrijvers
naar eigen karakter heeft geleid, maar nimmer
heeft dit bij de oude „lijn” geleid tot een
ontkenning van het gezag van de Heilige
Schrift of — zoals men het nu graag zegt —
tot een andere kijk op de aard van het gezag.
Wij menen, dat deze „oude lijn” de goede is.
Niet omdat die lijn oud is, maar omdat die
lijn schriftuurlijk is. De Heilige Schrift getuigt
zelf van haar betrouwbaarheid en van haar
gezag.

Daarvan is in het verleden ook in de Gerefor-
meerde Kerken getuigd. Helaas werd reeds
toen te weinig benadrukt, dat geen Schrift-
beschouwing zonder levend geloof ons de
zaligheid brengen kan. Echter met dankbaar-
heid mogen we spreken van een vasthouden
in het verleden aan het gezag van de Heilige
Schrift. Zo sprak Dr. G. C. Berkouwer in zijn
boek „Het probleem der Schriftkritiek” heel
duidelijk over het „isolement” der gerefor-
meerde Schriftbeschouwing. Heel duidelijk liet
dezelfde schrijver zien, dat de onderwerping
aan de Heilige Schrift én de kritiek op de
Heilige Schrift niet met elkaar in overeenstem-
ming zijn te brengen.

Dát was inderdaad de oude lijn. En nu is het
één van beide, óf deze lijn wordt verworpen,
óf men erkent afbuiging van die lijn. Het is
niet mogelijk de nieuwe „bezinning” met de
vruchten daarvan te noemen een ontwikkeling
in de oude lijn. Men kan dit wel menen en
zich op die lijn beroepen — zelfs op Calvijn,
zoals we wellicht wel nader zullen zien, maar
de werkelijkheid is anders. En ik dacht toch,
dat we afbuiging van die schriftuurlijke lijn
verval moeten noemen. Een beter woord is
hier nu eenmaal niet voor te gebruiken.

Is dit te veel gezegd? Wie onbevangen verge-
lijkt het bovengenoemde boek van Dr. G. C.
Berkouwer en zijn latere boeken: „De Heilige
Schrift” I en II, 1966 en 1967, kan zich
alleen maar verwonderen over zo grote ver-
andering in enkele tientallen jaren bij deze
professor in zijn zienswijze op de Heilige
Schrift. De sterke benadrukking van de zgn.
menselijke faktor in de Heilige Schrift opent de
poort naar allerlei gedachten over de betrou-
baarheid, enz. van de Schrift, die afwijken van
wat vroeger geschreven is. In geen geval zal
men hier kunnen spreken van een ontwikke-
ling in het verlengde van de oude lijn. Hier is
duidelijke afbuiging.

De luide toejuichingen van de zijde van hen,
die buiten de Gereformeerde Kerken het nooit
nauw genomen hebben met het Schriftgezag,
met deze ontwikkelingen, spreken trouwens
wel bijzonder. Zij zien het niet verkeerd, dat de
deur is opengezet voor de Schriftkritiek en het
hek van de dam is. De deur opengezet? Het is
te weinig gezegd als men hoort van predikan-
ten, die zich beijveren de gemeente 's zondags
voor te houden dat de historische mededelin-
gen van de Schrift niet echt gebeurd behoeven
te zijn.

Ergens las ik van iemand, die zijn predikant
had horen preken over het offer van Abra-
ham. De dominee zei in de preek, dat het er
niet op aankwam of dit echt gebeurd was. Het
stond in de Bijbel om te laten zien wat het
geloof vermag. De man, die het gehoord had,
ging naar zijn predikant. Deze zei het zelf wel
te geloven, maar de mensen, die gestudeerd
hadden, geloofden dat niet.....

Ik ga maar niet verder..... Maar wat is dit,
ontwikkeling in de oude lijn of verval? Ik
dacht dat het antwoord niet moeilijk is.

D. Slagboom

ATTENTIE

DE KRING DER ANTIEKEN

Antiek noemt men iets, dat zo ongeveer hon-
derd jaar oud is. Dit antieke moet daarom
steeds vervangen worden door het nieuwe,
door het moderne.

Hoever deze moderne vervanging gaat, kunt
u gewaar worden in het beleven van deze tijd.

Alles moet gemoderniseerd worden tot in de
kleinste dingen toe. Vaststaande normen zijn
er niet meer. Beleefdheidsmanieren worden
niet meer geacht. Gezagsonderwerping wordt
uit de mode geacht. Naar Gods wet gerichte
zedes worden als ouderwetse preutsheid be-
schouwd. In zedenverwildering en immoral-
iteit leeft men zich uit, en dat alles wordt dan
gestimuleerd door lektuur en televisie, zodat
menigeen zich terecht afvraagt: waar moet het
in de toekomst heen met onze kinderen, met
land en volk, met kerk en school?

Dit moderniseringsproces zet zich voort ook
in de kerk.

Kerkgebouwen van de oude stijl zijn er niet
meer, althans ze worden niet meer gebouwd.
Wij hebben daarvoor in de plaats gekregen
kerkgebouwen, die meer op een bioscoop dan
op een kerk gelijken. Kerkgebouwen met een
dans- en toneelzaal zijn heus niet sporadisch
meer.

En zo zet het moderniseringsproces zich ook
voort in de kerk.

Nieuwe vertaling, nieuwe berijming, nieuwe
psalmwijzen, nieuwe liturgieën, nieuwe preek-
wijze, ga zo maar voort, ge komt tot in het
oneindige toe.

Temidden van al die modernisering staat nu
het antieke, het eeuwig blijvende onverander-
lijke Woord van God! Luther zong er reeds
van: Gods Woord houdt stand in eeuwigheid,
en zal geen duimbreed wijken. „Dat Woord
zult ge laten staan”.

Zo ooit, dan is vooral in onze tijd, waarin
alles gemoderniseerd schijnt te moeten wor-
den, het gebed der kerk wel nodig: O Heere,
verstoor de werken des duivels, en alle heer-
schappij welke zich tegen U verheft, mitsga-
ders alle boze raadslagen, die tegen Uw heilig
Woord bedacht worden.

Hoe listig, hoe schijnbaar onschuldig kunnen
die boze raadslagen tegen Gods heilig Woord
vaak zijn. Dat begon al in het paradijs, toen
de duivel het Woord Gods in twijfel trok: „Is
het ook dat God gezegd heeft?” Dat is zo
doorgegaan tot op deze tijd toe, ja tot in het
hart van Gods kinderen toe. Meer dan ooit
hebben wij in onze tijd, met zijn zoveel ver-
leidende geesten, die bedektelijk allerlei kette-
rijen proberen in te voeren, te letten op het
woord der Schrift: „en hetgeen Ik u zeg, dat
zeg Ik u allen: Waakt! „Het is al later dan u
denkt”, zo heeft eens iemand gezegd. Wij
zouden in dit verband kunnen zeggen: wij zijn
al verder van het Schriftgezag af dan u denkt.
Vaststaande begrippen worden door woord-
verandering van hun wezenlijke inhoud ont-
manteld, of men spreekt de woorden van de
zaken, maar men loochent de zaken van de
woorden. Men onderschrijft de belijdenis: „Alle
deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig
en kanoniek, om ons geloof daarnaar te regu-
leren, daarop te gronden en daarmee te
bevestigen. En wij geloven zonder enige twijfel
al wat daarin begrepen is”. Maar intussen
gaat men voort om historische waarheden zo
disputabel te stellen, dat menigeen zich af-
vraagt: en wat is nu waarheid?

Geloof men in de eenvoudigheid, maar ook
in de majesteitelijkheid van het scheppings-
verhaal, van het spreken der slang, gelooft
men in de „zintuigelijk waarneembare werke-
lijkheid” van Gen. 2 en 3, dan wordt men al
spoedig voor antiek aangezien. De z.g.n.
hogere wetenschap zal het wel anders zeggen,
en dit wordt onze jongeren dan ook wel door-
gegeven op de hogere scholen, zodat ook de
jongeren zich gaan afvragen: wat is nu waar-
heid? Waar gaan wij heen?

Zou het dan niet wenselijk zijn ons maar te
blijven scharen in de kring der antieken? Ik
geloof in God de Vader, de Almachtige, Schep-
per van hemel en aarde. En door het geloof
verstaan wij, dat de wereld door Gods hand
is toebereid.

Is het geloof dan geen vaste grond der dingen
die men hoopt en een bewijs der zaken die
men niet ziet, en ook niet met het verstand
verstaat?

Laten wij verder niet vergeten wat onze over-
leden Prof. Wisse eens schreef: „Zie, een aktie
tot handhaving van het geloof in Gods Woord

is kostelijk, doch dan moet ook evenzeer, onverminderd, daarmee gepaard gaan een streng vasthouden, onafwijsbaar, aan de realiteiten van de *daten Gods in ons*, aan hun noodzakelijkheid en onveranderlijkheid. Streng in het vasthouden aan de feitelijkheid der historische feiten, aan hun *zó - werkelijk* gebeurd zijn. Maar dan eveneens een onveranderd blijven bij de oude lijn van het inwendige werk Gods in ons, van de orde des heils. Met andere woorden geen vermindering van de eis in het aanvaarden van wat Gods Woord ons leert inzake vroeger gebeurde dingen, maar eveneens dan ook handhaving van wat dat Woord ons leert aangaande de manier, hoe God een zondaar zalig maakt. In het stuk van de bekering, enz. enz. blijve men nu evenzeer „antiek” in zijn opvatting. Anders speelt men de neo-beweging juist in de kaart. Die neo-beweging vindt anders een vette voederbodem in zulk een toestand, als namelijk wel zou worden aangedrongen op streng geloven aan en in de Schrift, maar als inmiddels wat „gekend” moet worden om getroost te leven en zalig te sterven, werd verslapt”. „God beware er ons voor — zo lezen wij

verder — dat we een groot, breed, goed-zijn-tijd-verstaand, en op-de-hoogte levend christendom zouden hebben, maar hetwelk inmiddels van de drie stukken van zondag 1, door God geleerd, en also bevindelijk beleefd — geen verstand meer zou hebben. Beter tien zulke kinderen Gods, die deze levens- en stervens-kunst deelachtig zijn geworden, dan de halve wereld roepend, zingend: wij zijn christenen, wij zijn calvinisten, ze zullen ons niet hebben, enz. enz., en als inmiddels de kracht der godzaligheid eens werd gemist”. Staant wij dan naar zulk een plaats in de kring der antieken.

M. Baan

Boekbespreking

Leer ons bidden, door Ds. S. van Dorp. Uitgave van N.V. Uitgeverij „De Banier”, Vianen.

We hebben hier geen verklaring van het volmaakte gebed aan de hand van onze Heidelbergse. Ds. Van Dorp behandelt in 26 meditaties het Onze Vader zelfstandig op een Schriftuurlijke, enigszins gemoedelijke wijze. Het zal waarschijnlijk wel het laatste werk van deze schrijver zijn. Hij heeft dit blijkbaar nog persklaar ge-

maakt voor het einde van zijn leven. Zo schrijft Ds. W. L. Tukker in een ten geleide. Daaruit nemen we nog het volgende over:

„Wat heeft deze dienaar des Evangelies gewerkt zo lang het dag was en zelfs toen de dag was gedaald, en de avond van zijn leven over hem was gekomen. Hij heeft zo veel gewerkt, dat zelfs na zijn heengaan zijn werken hem nog volgen. Het is toch geen geringe zaak om — en dat onder zulke omstandigheden van verduisterde ogen — nog de kopij voor twee boeken klaar te hebben gemaakt. Het moet toch wel een geestelijke gesteldheid van een mens verraden, als die mens, waar alle werk hem reeds ontviel, toch nog bezig bleef met produceren voor de kerk. Hier kan toch geen enkele eierzucht of baatzucht of winzucht meer in het spel zijn, zo er die al ooit bij zo'n mens geweest waren”.

Bij deze waardevolle woorden willen we het laten. Het werk heeft verder geen aanbeveling nodig. Het is keurig uitgegeven, gebonden in linnen band en kost f 7,25.

Oranje-kalender 1969 van „Pro Juventute”.

Pro Juventute is een vereniging, die probeert kinderen, die extra zorg behoeven, te helpen, in samenwerking met de ouders en met eerbiediging van hun levensovertuiging. De kalender verschijnt met instemming van onze Koningin en van Prins Bernhard ten bate van dienaar. Zij geeft in prachtige kleuren afbeeldingen van de leden der koninklijke familie.

Het doel van de uitgave is goed, de afbeeldingen zijn mooi en de prijs zal voor velen geen bezwaar zijn, namelijk f 3,90 (verzendingkosten f 0,60 extra). De kalender is te verkrijgen bij de kalender-actie Pro Juventute, Postbus 7101 te Amsterdam, telef. 020-790949, postgiro 517400.

Rede uitgesproken door de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Dr. R. J. H. Kruisinga, ter gelegenheid van het honderd-jarige bestaan van het Hervormd Opleidingscentrum Ruinzicht te Doorn op 27 juni 1968.

Met belangstelling hebben we deze rede gelezen. We onthouden ons echter van een bespreking, omdat het onderwerp te veel ligt buiten de doelstelling van ons blad. We volstaan met deze vermelding.

B.

Veel interessant kerkelijk nieuws geeft het weekblad

KERKNIEUWS

onder redactie van W. C. F. Scheps en Drs. N. Scheps.

Abonnementsprijs f 17,40 per jaar. Adres Red. en Adm.: Postbus 2100, 's-Gravenhage, telef. 070-838372, giro 1534121.

Vraagt u eens een proefnummer.

STREEKBIJEENKOMST SLIEDRECHT

Uitgaande van de STICHTING REFORMATORISCHE PUBLIKATIE zal D.V. op zaterdag 16 november a.s. een streekbijeenkomst worden gehouden in de Chr. Gereformeerde Kerk, Kerkbuurt 72 te Sliedrecht. Aanvang 14 uur.

Sprekers zijn: Ds. A. Vlietstra, Ned. Herv. predikant te Waarder, opening; Ds. G. v.d. Breevaart, Oud Geref. predikant te H.I. Ambacht; Drs. P. H. D. van Ree, Veenendaal, bestuurslid; K. v.d. Plas, raadslid te Giessendam; J. Veenendaal, Driebergen, bestuurslid; Ds. C. Smits, Chr. Geref. predikant te Sliedrecht, slotwoord.

Doel: voorlichting, werving van abonnees en propagandisten voor het Reformatorisch Dagblad.

Ieder die met het doel instemt is hartelijk welkom. In de pauze gelegenheid voor contacten met dhr. J. C. Jongeneel te Kockengen, die de leiding van de propagandisten behartigt. Kollekte t.b.v. kapitaalvorming.

Vragen, op deze bijeenkomst te beantwoorden, worden gaarne uiterlijk 9 november a.s. schriftelijk ingewacht bij het secretariaat: Bosstraat 21, Driebergen.

STREEKBIJEENKOMST NIEUWE TONGE

Uitgaande van de STICHTING REFORMATORISCHE PUBLIKATIE zal D.V. op zaterdag 16 november a.s. een streekbijeenkomst worden gehouden in de Ned. Hervormde Kerk te Nieuwe Tonge. Aanvang 14.30 uur.

Sprekers zijn: Ds. J. P. Verkade, Ned. Herv. predikant te Nieuwe Tonge, openingswoord; Ds. M. C. Tanis, Chr. Geref. predikant te Barendrecht; Ds. P. Blok, predikant der Geref. Gemeente te Dirksland; Drs. J. A. Coster, Lisse, lid van de Raad van Toezicht der Stichting; Ds. J. Catsburg, Ned. Herv. predikant te St. Maartensdijk, lid van de Raad van Toezicht, slotwoord.

Doel: voorlichting, werving van abonnees en propagandisten voor het Reformatorisch Dagblad. In de pauze gelegenheid voor contacten met de leiding van de propagandisten. Kollekte t.b.v. kapitaalvorming.

Vragen, op deze bijeenkomst te beantwoorden, worden gaarne schriftelijk ingewacht vóór 9 november a.s. bij het secretariaat: Bosstraat 21, Driebergen, met vermelding: „Streekbijeenkomst Nieuwe Tonge”.

Binnenkort verschijnt:

C. H. Spurgeon

De wonderen van de Heiland

in leerredenen verklaard en toegepast.
Uit het Engels vertaald door E. Ubels.
Derde, ongewijzigde druk.

De naam van de grote negentiende-eeuwse prediker Charles Haddon Spurgeon heeft, blijkens de hernieuwde belangstelling voor zijn persoon en werk, tot in onze dagen zijn bijzondere klank behouden. En geen wonder, want wie kennisneemt van de preken, welke deze begenadigde dienaar des Woords ons heeft nagelaten, komt onder de indruk van de zeldzaam

indringende wijze, waarop hij de boodschap van het Evangelie „aan de man” wist te brengen.

Het geheim van Spurgeons prediking te onthullen, is niet eenvoudig, maar bijzonder kenmerkend is toch wel zijn alles-overheersende en vastbesloten begeerte „niets anders te weten dan Jezus Christus en dien gekruisigd”. Bij Spurgeon geen gezwollen taal of diepzinnige franje, maar integendeel de zeldzame combinatie van een rijke Schriftuurlijke inhoud en een ongeunstelde welsprekendheid, die aan zijn preken het „tijdloze” karakter geven, waardoor zij vandaag nog even aktueel en boeiend zijn als toen hij ze uitsprak.

Dit alles verklaart waarom zijn „pastorale adviezen” ook thans nog door zeer veel predikanten worden geraadpleegd. Het duidelijkst spreekt Spurgeon echter door zijn nagelaten preken zelf, waarvan die over DE WONDEREN VAN DE HEILAND — vierentwintig in totaal — ongetwijfeld tot de bekendste behoren.

De derde, ongewijzigde druk van deze uitgave verschijnt in een fraaie, geheel linnen band, bedrukt in twee kleuren, op royaal formaat (15 x 23 cm.), omvang 520 bladzijden. Prijs bij voorintekening f 19,50; na verschijning (omstreeks 15 februari 1969) wordt de prijs verhoogd tot f 24,50.

Tevens kondigen wij aan de verschijning van:

C. H. Spurgeon

DE GELIJKENISSEN VAN DE HEILAND

in leerredenen verklaard en toegepast.
Uit het Engels vertaald door E. Freystadt.
Derde, ongewijzigde druk.

Reeds nu is gebleken, dat ook voor de heruitgave van deze veelgevraagde bundel, die in totaal tweeënvijftig preken bevat, grote belangstelling bestaat. Voorkom dat u later teleurgesteld moef worden. De oplagen zijn beperkt en u doet er dus goed aan vroegtijdig een exemplaar van deze uitgave(n) voor u te laten reserveren. U profiteert dan bovendien van een belangrijk prijsvoordeel (f 5,- per boek!).

Evenals DE WONDEREN VAN DE HEILAND verschijnt dit boek in een stevige, geheel linnen prachtband, bedrukt in twee kleuren, op royaal formaat (15 x 23 cm.), omvang 640 bladzijden. Prijs bij voorintekening f 21,50; na verschijning (omstreeks 15 februari 1969) wordt de prijs verhoogd tot f 26,50.

Zeet binnenkort verschijnt tenslotte:

Dr. H. F. Kohlbrugge

DE TABERNAKEL EN ZIJN GEREEDSCHAPPEN

Achtentwintig leerredenen,
gehouden in de jaren 1857-'59
Tweede, ongewijzigde druk

In de reeks Kohlbrugge-werken, die thans opnieuw wordt uitgegeven, mag ook een heruitgave van zijn bundel preken over DE TABERNAKEL niet ontbreken. Dit boek, één der merkwaardigste en meest typerende van alle Kohlbrugge-uitgaven, is reeds tientallen jaren uitverkocht, zodat deze

nieuwe uitgave ongetwijfeld in een behoefte zal voorzien. De laatste jaren is gebleken, dat ons land gelukkig nog talloze „vrienden van Kohlbrugge” telt, die er prijs op stellen de belangrijkste geschriften van deze onvergetelijke prediker persoonlijk te bezitten. Zij zullen dit kostelijke werk stellig niet willen missen!

Ook deze bundel verschijnt in een geheel linnen band, bedrukt in twee kleuren, formaat 15x23 cm, omvang 368 bladzijden. Prijs bij voorintekening, geldig tot 15 februari a.s., f 16,50; daarna f 19,50. Het boek verschijnt omstreeks 15 december a.s.

U BESPAART F 13.-

wanneer u thans intekent op deze drie belangrijke heruitgaven!
Bovendien kunt u desgewenst in termijnen betalen, tot een minimum van

F 4.50 PER MAAND

Laat dit dubbele voordeel u niet ontgaan! Vul vandaag nog nevenstaande **bestelbon** in en zend die (gefrankeerd als drukwerk, in open envelop) aan uw boekhandelaar of aan:

Uitgeverij - T. WEVER

POSTBUS 59 — FRANEKER

Uitgeverij T. Wever, Franeker x

Aan _____
Boekhandelaar _____
Zend mij onmiddellijk bij verschijning

..... ex. C. H. Spurgeon, DE WONDEREN VAN DE HEILAND. Voorintekeningprijs geb. f 19,50.
..... ex. C. H. Spurgeon, DE GELIJKENISSEN VAN DE HEILAND. Voorintekeningprijs geb. f 21,50.
..... ex. Dr. H. F. Kohlbrugge, DE TABERNAKEL en zijn GEREEDSCHAPPEN. Voorintekeningprijs geb. f 16,50.
Ik betaal direct na ontvangst ineens/in termijnen van (minim. f 4,50) per maand. x

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Datum: Handtekening:
x Doorhalen a.u.b. wat niet bedoeld is.